

Vážený pan
Vladimír Dušánek,
Šéfredaktor serveru Novinky.cz
Slezská 2127/13
121 50, Praha 2

V Praze dne 23. 3. 2021

Vážený pane šéfredaktore,

dne 21. 3. zveřejnil server Novinky.cz článek o zásahu Policie ČR, který vedl k uzavření expozice pod názvem „Výstava letecké archeologie, fragmenty leteckých soubojů nad naší oblastí za 2. světové války“ prezentované v Jirkově na zámku Červený Hrádek.

https://www.novinky.cz/krimi/clanek/leta-vystavoval-torza-starych-zbrani-nedovolene-ozbrojovani-rekla-najednou-policie-a-obvinila-ho-40354214#utm_content=ribbonnews&utm_term=archeologie%20jirkov&utm_medium=hint&utm_source=search.seznam.cz

Uvedený článek vychází výhradně ze sdělení předsedy spolku Aero Archiv Jirkov, pana Svatopluka Vyvážila. Autor článku, pan Radim Vaculík, zcela ignoruje řadu skutečností, které s provozováním této muzejní expozice souvisí a dopouští se řady manipulativních tvrzení.

Jedním z nich je označení osoby, která podala trestní oznámení, jako pracovníka Archeologického ústavu Akademie věd ČR. Navozuje tak dojem, že Archeologický ústav AV ČR byl iniciátorem trestního oznámení. Předpoklad, že cílem autora článku bylo poškodit dobrou pověst Archeologického ústavu, potvrzují jednak převládající reakce v diskusi přímo pod článkem, tak i další reakce, které došly na adresu Archeologického ústavu. V některých případech byli bezdůvodně napadáni i konkrétní pracovníci Archeologického ústavu.

Považuji za neomluvitelné, že se autor článku nepokusil získat stanovisko Archeologického ústavu AV ČR ani Akademie věd ČR a že zcela ignoroval právní rámec upravující podmínky pro získávání nálezů a nakládání s nimi v uvedené expozici. Nemohu se proto zbavit dojmu, že text byl sepsán účelově s cílem vytvořit prostor pro obhajobu pana Vyvážila v zahájeném trestním řízení a patrně také s úmyslem poškodit Archeologický ústav AV ČR.

V příloze připojuji vyjádření Archeologického ústavu k expozici na Červeném Hrádku v Jirkově.

Jsem hluboce přesvědčen, že ze strany serveru Novinky.cz se jedná o ojedinělý exces a že všichni autoři publikující na této platformě vyznávají a dodržují Etický kodex novináře.

Dovoluji si vás proto požádat o vyjádření k publikovanému článku a sdělení, jakým způsobem hodláte sjednat nápravu.

S pozdravem

Mgr. Jan Mařík, Ph.D.
ředitel ARÚ AV ČR, Praha, v. v. i.

Stanovisko Archeologického ústavu AV ČR, Praha, v. v. i. k expozici „Výstava letecké archeologie, fragmenty leteckých soubojů nad naší oblastí za 2. světové války“ prezentované v Jirkově a na zámku Červený Hrádek.

1. Autor článku uvádí, že trestní oznámení učinil zaměstnanec Archeologického ústavu. Pravdou však je, že trestní oznámení podal jako soukromá osoba a tato aktivita nemá žádnou souvislost s pracovními povinnostmi, které v rámci svého pracovního úvazku (0,2) v Archeologickém ústavu plní.
2. Archeologický ústav byl v souvislosti se zajištěnými nálezy kontaktován pracovníky Policie ČR s předběžnou žádostí o stanovení výše škody v rámci vyšetřování případu. Stanovení výše škody v trestních řízeních souvisejících s archeologickými nálezy, patří ke standardním postupům, které vycházejí z ustanovení § 21 zákona č. 20/1987 Sb. („*Archeologický ústav ...se také vyjadřuje k ochraně archeologického dědictví v řízeních podle zvláštních právních předpisů.*“).
3. Posudek pro stanovení výše způsobené škody nemohl být zatím Policií ČR zadán, protože k zajištěným nálezům nebyla vedena žádná evidence a jejich soupis musí být teprve vytvořen. Absence jakékoli evidence pro sbírky muzejní povahy je nejen v rozporu s platnými zákony (zákon č. 122/2000 Sb.), ale také vyvolává pochybnosti o dostatečné ochraně získaných nálezů např. proti zcizení.
4. Předměty, které byly pro expozici v Jirkově systematicky shromažďovány, mají charakter archeologických nálezů a tuto skutečnost přiznávají autoři expozice i v samotném názvu. Vyhledávání archeologických nálezů a provádění archeologických výzkumů je na území ČR regulováno zákonem č. 20/1987 Sb. o státní památkové péči. Tento zákon stanovuje v § 21-22 podmínky pro provádění archeologických výzkumů. Pan Svatopluk Vyvážil ani spolek Aero Archiv Jirkov nebyli nikdy držiteli oprávnění k provádění archeologických výzkumů.
5. Movité archeologické nálezy jsou podle § 23a zákona č. 20/1987 Sb. „*vlastnictvím kraje, nejsou-li vlastnictvím státu nebo obce*“. Zákon vylučuje možnost, že by se vlastníkem archeologických nálezů mohl stát jejich nálezce.
6. V souvislosti s nelegálními archeologickými výzkumy bojišť a míst vojenských střetů je bohužel porušována i řada dalších právních předpisů. Z etického hlediska jako nejzávažnější považujeme porušování ustanovení zákona č. 122/2004 Sb., o válečných hrobech a pietních místech, a zákona č. 65/1954 Sb., o Ženevských úmluvách na ochranu obětí války. Je třeba si uvědomit, že v souvislosti s leteckými nehodami často umírali lidé a řada míst dopadu vojenských letadel požívá podle uvedených zákonů ochrany jako válečné hroby. Amatérsky vedené výkopy tuto skutečnost obvykle neřeší a zcela svévolně a bez patřičné piety je nakládáno jak se samotnými ostatky padlých, tak i s jejich osobním majetkem (identifikační známky, vojenské insignie, vyznamenání i části jejich oděvů). Bohužel i toto je případ expozice v Jirkově.